
Nýtt réttindakerfi

einföld leið til að jafna eignir og skuldbindingar og „losna“ við 3,5% regluna

Kynning – september 2014

Nýtt réttindakerfi

- Gott kerfi betra? – hvað þarf að laga?
- Mismunandi lífeyriskerfi
- Núverandi kerfi lífeyrissjóða á Íslandi
- Kostir og gallar núverandi kerfis - breytt uppsetning
- Samanburður
- Útfærsla á nýju kerfi

Hvaða spurningum þarf að svara?

- Hver eru markmið lífeyriskerfisins í heild?
  - » Hver eiga markmið skyldunnar (ríki og Isj) að vera í tryggingarlutfalli? (lífeyrir/laun).
  - » Almenn réttindi – vinnumarkaðstengd réttindi
- Hver á verkaskipting milli ríkisins og annarra að vera?
  - » Verkaskipting sífelld óljósari og víxlverkanir vaxandi (tekjutengingar)
  - » Lífeyrissjóðirnir færast sífelld fjær því að vera viðbótarréttindi
  - » Ríkið á aðeins að sjá um þá sem eiga lítil eða engin réttindi í lífeyrissjóðum
  - » Ríkið = trygging, viðbótarréttindi við lífeyrissjóðina fyrir tekjulága
  - » Stefnir í að meðalþjóninn á vinnumarkaðnum fái ekkert frá ríkinu

Hvaða spurningum þarf að svara?

- Hvernig á að bregðast við?
  - » Þarf að skipta lífeyristegundum eða tímabilum upp á milli aðila
  - » Hvaða val á að vera inn í kerfinu, milli sjóða, milli trygginga?
  - » Samkeppni milli sjóða sem bjóða mismunandi valkosti
  - » Meira val – meiri kostnaður
- Hverjir eiga að stjórna lífeyrissjóðunum?
  - » Voru lögin frá 1997 mistök? Mikil valdayfirfærsla
  - » Ríkið er í ríkara mæli að stýra sjóðunum
    - bæði hvað varðar réttindakerfi
    - og stjórnkerfi
  - » Sérstakt lífeyrissjóðaeftirlit?
  - » Hvernig á stjórnkerfi lífeyrissjóðanna að vera?
    - Ógagnsæi og skortur á lýðræði? Þarf að svara.
    - Of mikil tregða gagnvart breytingum?

Hvaða spurningum þarf að svara?

- » Hver ber ábyrgð á almenna lífeyrissjóðakerfinu?
  - Stundum aðilar vinnumarkaðarins
  - Stundum stjórnvöld
  - Stundum enginn?

- Á að stefna að einu ríkisreknu kerfi?
  - » Ef ekki þá þarf að bregðast við
  - » Allt stefnir í frekari stjórnun af ríkisins hálfu
  - » „Ófrægingarherferð“ stjórnámálanna

- Hver á að standa fyrir umræðunni? Fyrir stefnumótun?

Flokkun réttindakerfa

- Öflun lífeyrisréttinda er skipt í tvo megin flokka :
  - Kerfi með skilgreindum réttindum (e: defined benefit) þ.e. fyrirfram ákveðnum réttindum
  - Kerfi með skilgreindum framlögum (e: defined contribution) – réttindi ekki ákveðin – ráðast af ávöxtun
- **Kerfi með skilgreindum réttindum** : Réttindareglur sem kveða á um að fyrir tiltekinn starfstíma eða iðgjald ávinnist lífeyrisréttur, oft skilgreindur miðað við laun
- **Kerfi með skilgreindum framlögum** : Reglur kerfisins tilgreina hversu háan hluta launa skuli leggja fram til lífeyrisréttinda
- Kerfi með skilgreind réttindi komu fyrr fram, en kerfi ákveðinna framlaga eru nú orðin mun algengari í heiminum

Flokkun réttindakerfa

Skilgreind réttindi

- **Einkenni kerfa með ákveðnum réttindum**
  - Eins og nafnið bendir til eru réttindin fasti
  - Kostnaðurinn hins vegar breytilegur
    - Ævilengd breytist
    - Afrakstur af ávöxtun iðgjalda er óviss
    - Mikill munur getur myndast á eignum og skuldbindingum
- **Kerfin þurfa bakábyrgðaraðila**
  - Ríki eða sveitarfélag
  - Fyrirtæki
- **Erfitt hefur reynst að áætla kostnað áratugi fram í tímann**
  - Freisting er til að leggja ekki nægjanlega til hliðar fyrir þeim kostnaði sem safnast upp
  - Bakábyrgðaraðilar vilja losna við þær óvissu skuldbindingar sem slíkum kerfum fylgja

Flokkun réttindakerfa

Skilgreind framlög

- **Einkenni kerfa með ákveðnum framlögum**
  - Eins og nafnið bendir til eru framlög föst
  - Réttindin verða breytileg
    - Ævilengd breytist
    - Afrakstur af ávöxtun iðgjalda er óviss
    - Tryggingarþáttur misjafn (bæði á ávinnslutíma og eftir hann)
- **Þau kerfi sem eru algengust nú eru kerfi m. ákveðnum framlögum (nánast öll „nýleg“ kerfi)**
- **Víða erlendis stefnt að lokun kerfa með skilgreind réttindi**

Flokkun réttindakerfa

Hvernig eru íslenskir lífeyrissjóðir flokkaðir?

- **Kerfi með ákveðnum réttindum**
  - LSR B-deild, eldri sjóðir sveitarfélaga
  - LSR A-deild, LSS A-deild
- **Almennir lífeyrissjóðir (t.d. Stapi)**
  - Hlutfall iðgjalda af launum er fast
  - Og samþykktir kveða á um tiltekin réttindi
    - En.....
- **Bakábyrgðaraðlinn er enginn, svo í reynd eru almennir lífeyrissjóðir með ákvörðuð framlög, og breytileg réttindi**
- **Lög og samþykktir tilgreina hins vegar ákveðin réttindi, en víki verðmæti þeirra frá eignum skal gera breytingar á réttindum**

Núverandi kerfi almennra lífeyrissjóða

- Iðgjöld sem eru greidd til sjóðsins mynda bæði eignir og réttindi
- Réttindi ávinnast miðað við fasta reiknireglu (réttindatöflu)
- Réttindataflan byggir á ákveðnum forsendum (3,5% raunvextir, lífslíkur, örorkulíkur o.s.frv.)
- Eignir eru ávaxtaðar á markaði þar til þær koma til útgreiðslu

Núverandi kerfi

- Markaðsverðbréf sveiflast í verði og öfgakennd tímabil koma alltaf annars lagið, verðbólur og kreppur
- Réttindin fylgja ekki eignum
- Verðmæti eigna mun því annað veifið víkja umtalsvert frá verðmætum réttinda
- Gildandi lög segja að ef frávik milli eigna og réttinda eru umfram tiltekin mörk á að jafna muninn (aukning eða skerðing réttinda)
- Aðlögun réttinda að eignum er því lögbundin

Núverandi kerfi -aðlögun eigna og réttinda

- Mörkin eru +/- 10% á hverju ári eða +/- 5% yfir hvert 5 ára tímabil.
- Þetta þýðir af ef eignir eru 10% hærri en réttindi verður að hækka réttindi og ef eignir eru 10% lægri en réttindi verður að skerða réttindi
- Ef eignir eru 5% hærri en réttindi í 5 ár samfelld verður að hækka réttindi og á sama hátt ef eignir eru 5% lægri en réttindi í 5 ár samfelld verður að skerða réttindi.
- Lögin leggja það í hendur stjórnar og tryggingastærðfræðings að gera tillögu um framkvæmd
- Tillagan er síðan afgreidd af ársfundi

Núverandi kerfi -aðlögun eigna og réttinda

- Hversu oft þarf að breyta réttindum ?
- Lítið Monte-Carlo model með 1.000 hermunum (3,5% raunávöxtun og 7% staðfráviki)
- Útreikningar miðað við sögulegan breytileika ávöxtunar benda til að á 40 ára inngreiðslutíma megi búast við 4 til 8 réttindabreytingum
- Á tíma lífeyristöku sem getur verið 20 ár eða lengri má svo búast við áframhaldandi breytingum
- Óstöðugleiki í ávöxtun hefur farið vaxandi á undanfönum 10-15 árum.
- Ef áhættulitlir eignaflokkar gefa ekki nægjanlega ávöxtun til að standa undir reiknireglu, má búast við frekari óstöðugleika

Aðlögun með réttindabreytingu - hækkun

- Þegar eignir hækka meira en réttindi verður til umfram eign
- Eignir umfram verðmæti lífeyrisréttinda skapa ekki vandamál – en þennan mun ber að jafna út með hækkun á réttindum
- Þegar það gerist er tilhneigingin að hækka réttindi og taka út alla umfram eignina – núllstilla sjóðinn
- Hækkun gerist yfirleitt án þess að hún valdi miklum viðbrögðum
- En ekki er endilega tryggt að hækkunin dreifist á sjóðfélaga í hlutfalli við framlag þeirra til afgangsins

Aðlögun með réttindabreytingu - lækkun

- Þegar eignir ná ekki að fylgja réttindum (hækka minna en réttindi) verður halli á sjóðnum
- Til að jafna hallan þarf að lækka réttindi
- Lækkun réttinda skapar vandamál
- Tilhneigingin er að lækka minna en nemur lækkun eigna
- Sjóðurinn er ekki núllstilltur og vandamálið skilið eftir að hluta - oft tekur langan tíma að jafna neikvæða stöðu
- Þegar ekki er leiðrétt að fullu eru greiðandi sjóðfélagar eru að „niðurgreiða“ réttindi þeirra sem eiga í fyrir í sjóðnum

Hvers vegna er lækkanir erfiðar?

- Sjóðfélaginn upplifir að áunnin réttindi séu eign sem ekki verði frá honum tekin
- Samanburðurinn við sjóði með skilgreind réttindi er nærtækur, þau réttindi eru talin eign og varin af eignarréttarákvæðum stjórnarskrár
- Ekki er skilningur á því að réttindin séu háð verðmæti eigna, enda gefa „réttindaákvæði“ samþykktu ekki þá vísbendingu
- Ekki er skilningur á því að eignir sveiflast í verði og lækkanir á eignamörkuðum verða alltaf annað veifið
- Ergó: Lækkun hlýtur að stafa af mistökum eða klúðri stjórnenda

Lækkun sérstaklega erfið fyrir lífeyrisþega

- Lífeyrisþegar eru í annarri stöðu en aðrir sjóðfélagar
- Þeir eru farnir að lifa á lífeyrinum og lækkanir hafa því bein áhrif á afkomu þeirra
- Samkvæmt lögum ber að greiða vertryggðan lífeyri
- Lífeyri þarf að hækka um verðbólgu og lækka síðan aftur þegar skerðingar eru.
- Þetta er afar óvinsælt

Núverandi kerfi

- Samþykktir gefa til kynna að iðgjaldagreiðslur afli fastra réttinda
- Gera má ráð fyrir að breyta þurfi réttindum sjóðfélaga nokkrum sinnum á inngreiðslutíma
- Og áframhald verði á breytingum á greiðslutíma lífeyris
- Er þetta besta kerfið?

Hvernig er hægt að bregðast við vandamálinu?

- Lækkun ávöxtunarkröfu gerir vandamálið stærra – líkur á skerðingum aukast. Raunávöxtunarkrafa á ríkisskuldabréfum á markaði hefur nú verið undir 3,5% í nokkur ár
- Ekki er hægt að ávaxta eignir í áhættuminnsta eignarflokknum (ríkisskuldabréfum) þannig að þær standi undir réttindum

Svör:

- Hægt er að taka meiri áhættu í eignasafninu í þeirri von að það leiði til aukinnar ávöxtunar
- Aukin áhættutaka leiðir ekki sjálfkrafa til aukinnar ávöxtunar þegar til lengri tíma er litið
- Hætta á að áföll hafi mikil áhrif, þannig að líkur á stærri skerðingum aukast
- **Breytingar á réttindaávinnslnunni eru því bæði eðlilegri og auðveldari leið til að ná fram markmiðum um meiri jöfnuð milli eigna og réttinda**
- **Tryggingafræðileg staða hefur þá ekki áhrif á vali á áhættutöku**

Breytt uppsetning

- Stapi hefur unnið að gerð nýs réttindakerfis með Bjarna Guðmundssyn tryggingastærfræðingi
- Fyrsta skrefið er að viðurkenna að réttindi, til lengri tíma litið, ráðast af líffræðilegum þáttum og ávöxtun eigna – ekki reiknireglu réttinda
- Annað skrefið er að breyta kerfinu þannig að réttindi breytist í samræmi við ávöxtun eigna á hverjum tíma
- Þetta þýðir auknar sveiflur í réttindamyndun, en minna um stór stökk
- Lífeyrisréttindi myndu sveiflast á sama hátt og eignir
- Mismunur á eignum og réttindum væri „úr sögunni“

Mat á eignum og 3,5% reglan

- Allar eignir metnar á markaðsvirði
- Réttindin ávinnast með eignavísitölu
- Framreikningur verður að byggjast á töflu – (3,5%?)
- Núvirða á bréf í tryggingafræðilegu mati mv. nógildandi reglur um tryggingafræðileg uppgjör (3,5%) – hefði sömu áhrif á eignir og skuldbindingar
- Lífeyrisþegar eru með „tiltölulega þekkt“ réttindi (fram tíðar fjárstreymi) – uppgjörsgreinan hefur áhrif á það mat – ætti að vera innan vaxmarka

Hvað með lífeyrisþega?

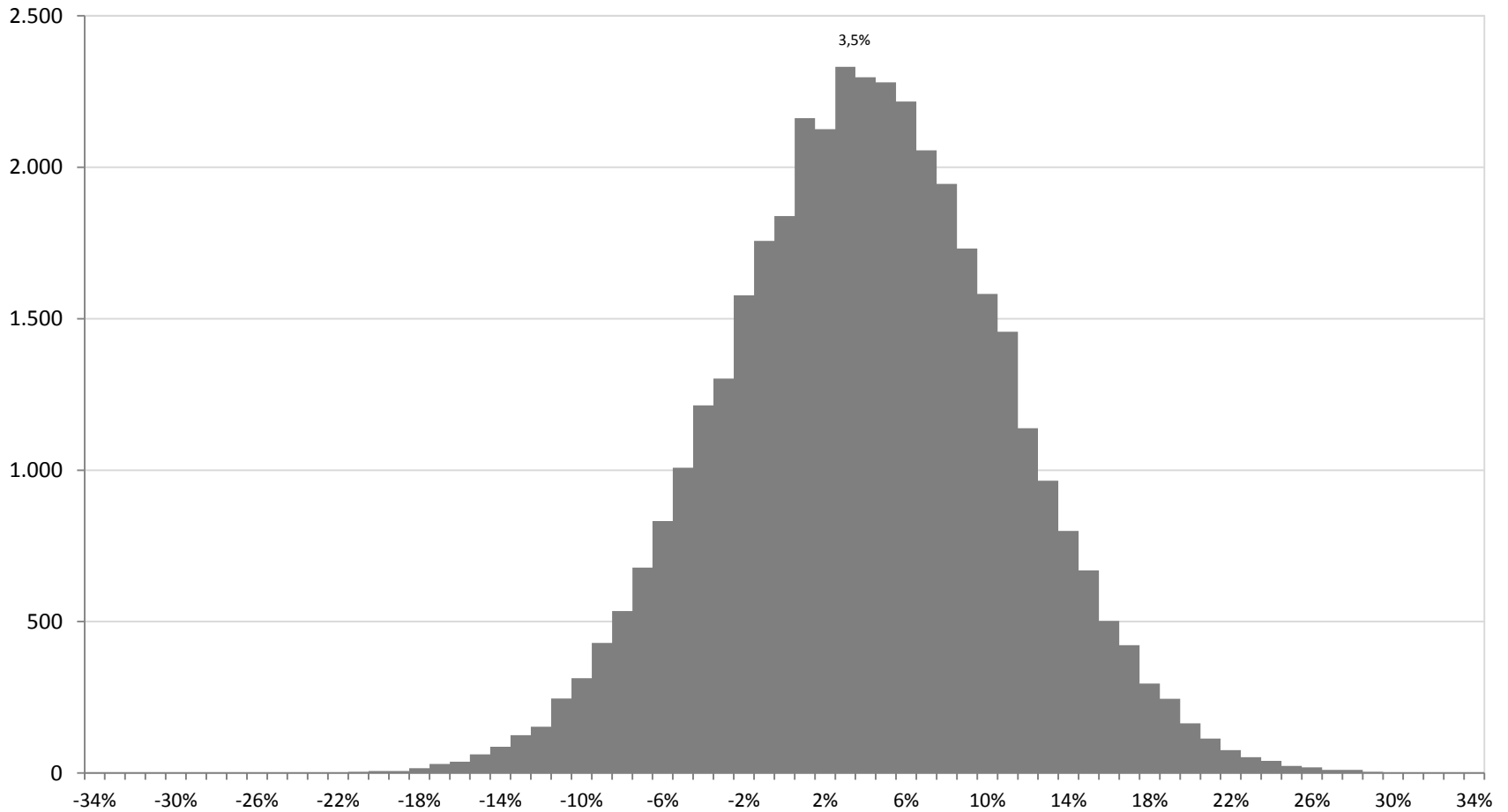
- Það má hugsa sér að eftir að taka lífeyris hefst sé lífeyrir áfram verðtryggður og taki ekki mið af ávöxtun eða að lífeyrir tengist við áhættuminna eignasafn (t.d. LDI safn)
- Minnka má verulega líkur á að lífeyrisþegar fái skerðingar þegar áföll verða, en á sama hátt eru litlar líkur á að þeir fái hækkanir í góðærum
- Svigrúm lífeyrissjóðsins til sveiflna í tryggingafræðilegri stöðu yrði nýtt fyrir lífeyrisþega, fyrir aðra sjóðfélaga eru réttindi aðlöguð eignum

Í raun ekki mikil breyting

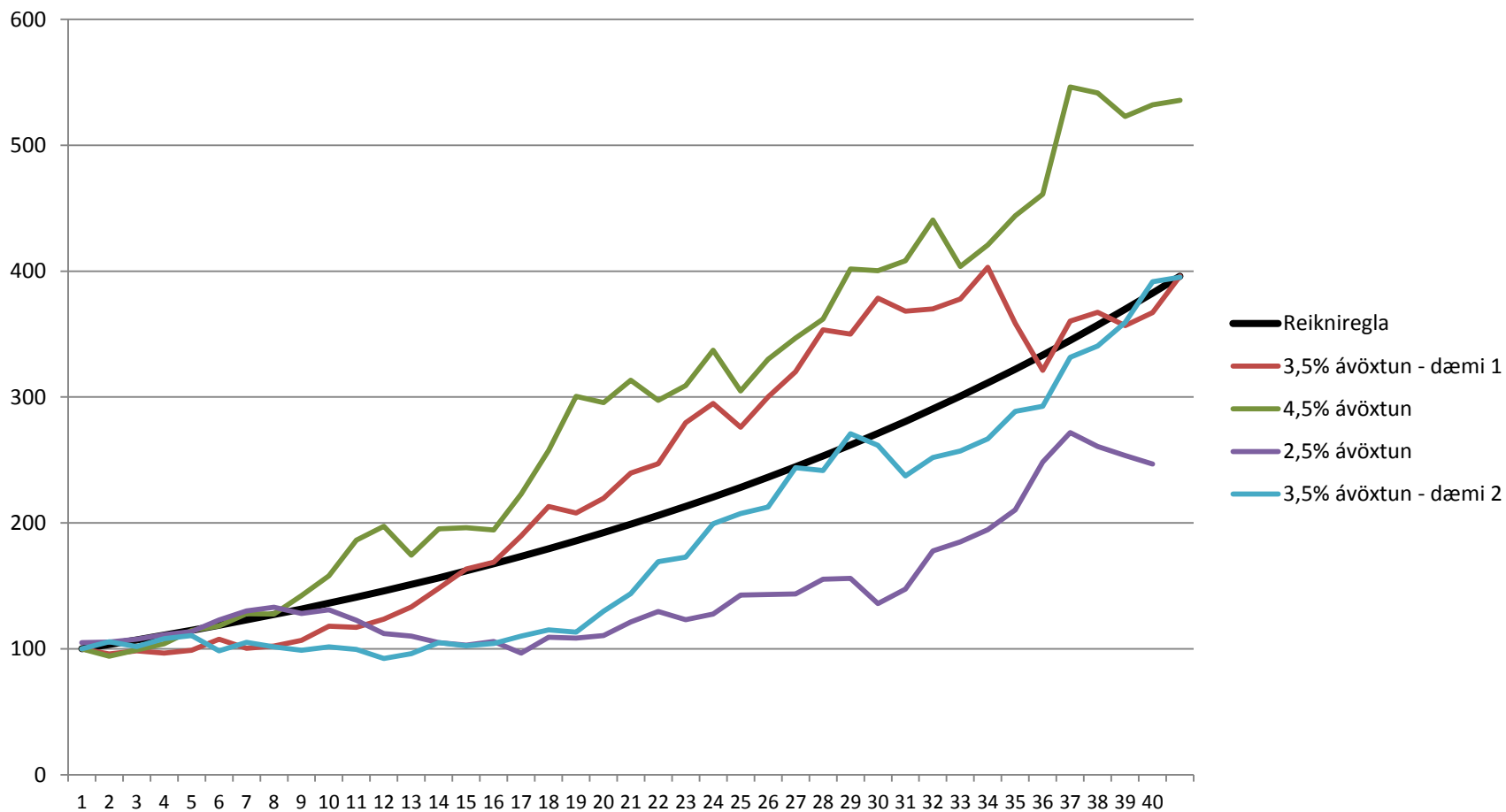
- Reynslan sýnir að þegar lítið er til lengri tíma, þ.e. áratuga, þá verða c.a. 4-8 breytingar á réttindum (hækkanir og skerðingar) - módel með 1.000 hermumum
- Réttindin taka því mið af eignum til lengri tíma lítið
- Tryggingafræðilegir útreikningar áratugi fram í tímann hafa lítið forspárgildi um væntan lífeyri þegar ekki er um bakábyrgð að ræða
- Er ekki rétt að viðurkenna eðli kerfisins í verki og láta réttindin fylgja eignum á hverjum tíma í stað aukninga og skerðinga?

Þúsund sviðsmyndir

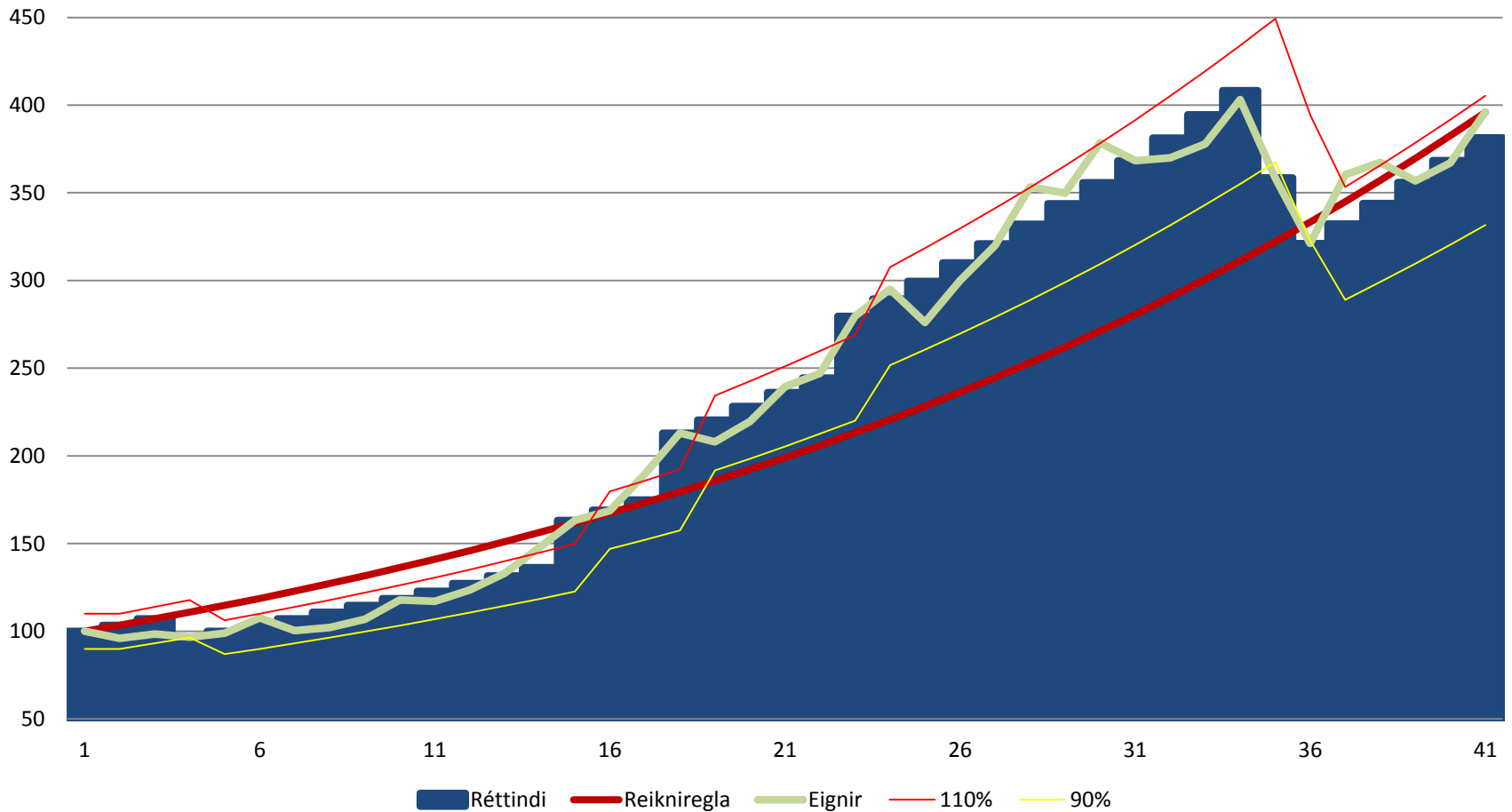

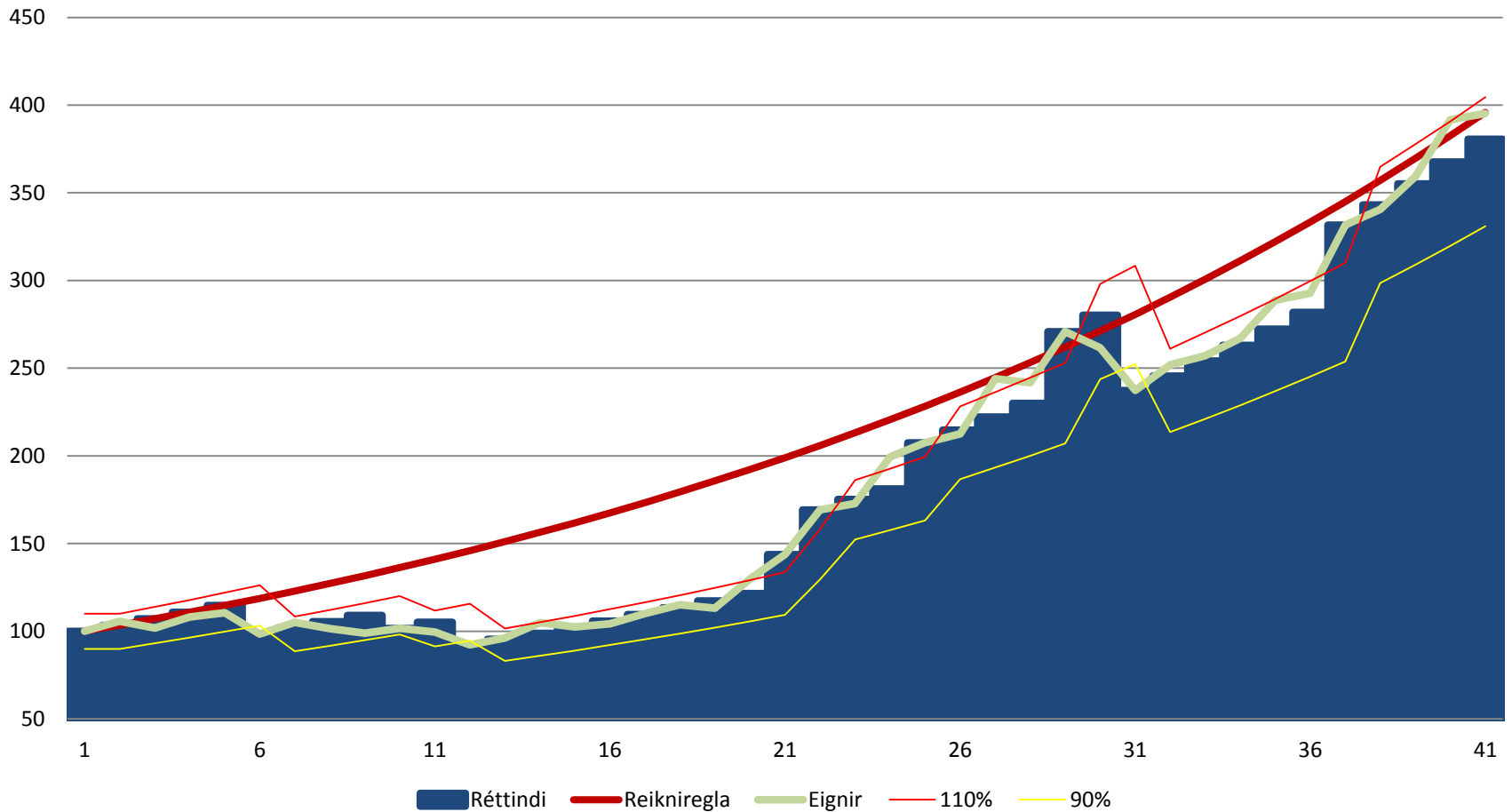
Mismunandi útkomur

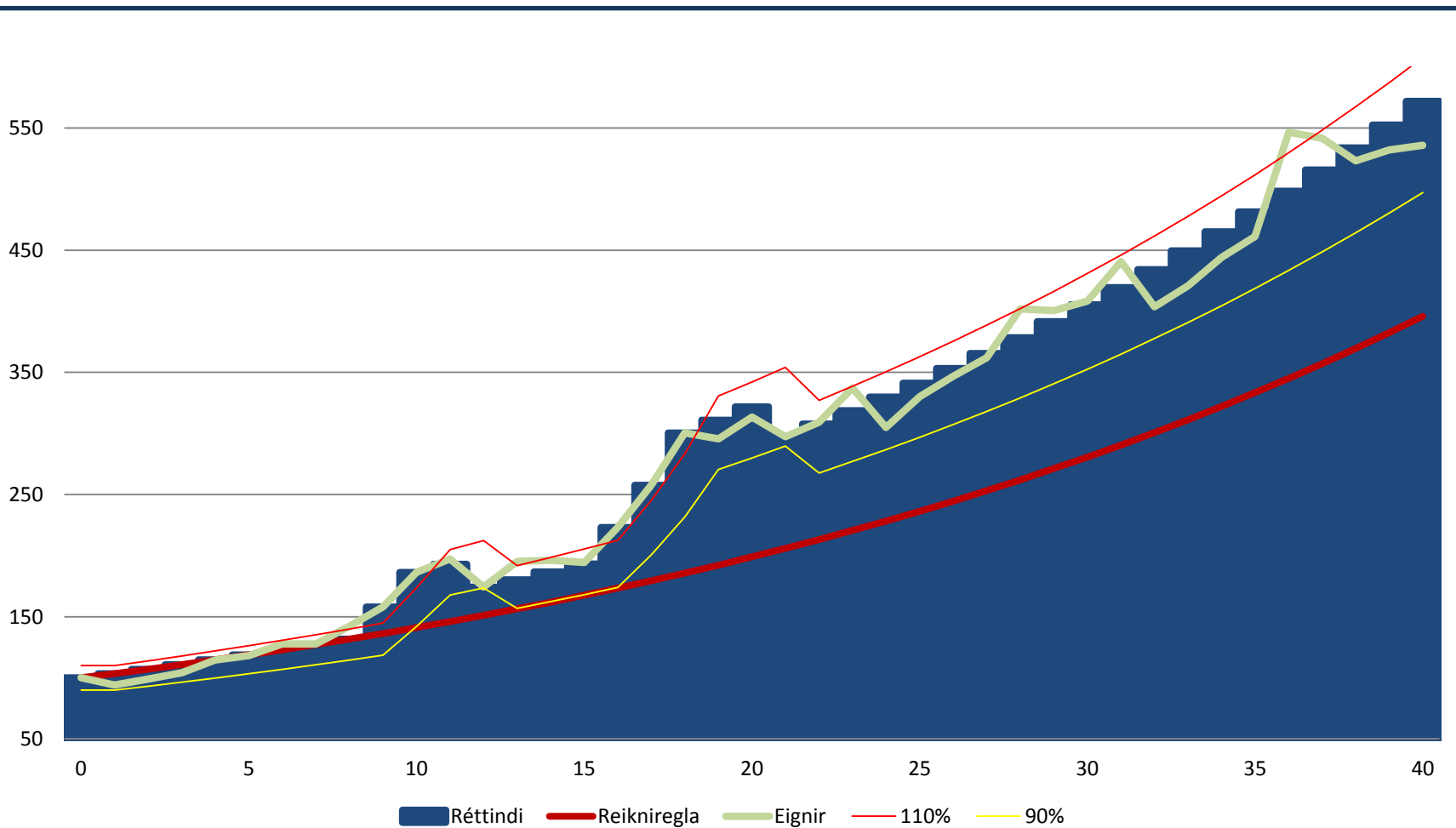
Raunávöxtun lengst af yfir 3,5% - endar í 3,5%

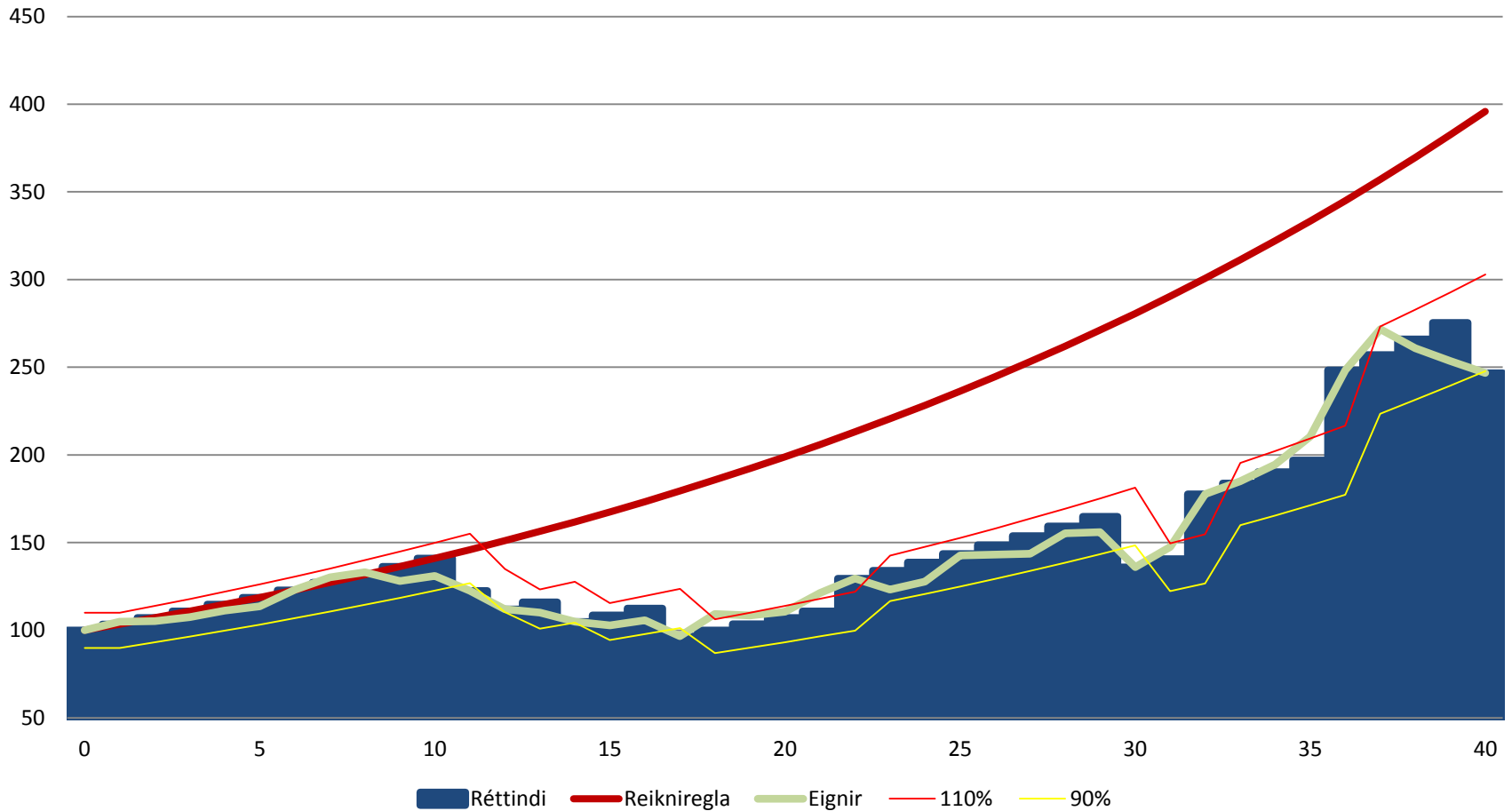
Raunávöxtun lengst af undir 3,5% - endar í 3,5%

Raunávöxtun 4,5%

Raunávöxtun 2,5%

Fjöldi breytinga mv. núverandi kerfi

Taflan hér fyrir neðan sýnir niðurstöðu úr 100 seríum sem valdar voru af handahófi af þeim 1000 sem búnar voru til. Hún sýnir fjölda aukninga og skerðinga, fjölda neikvæðra ára, þ.e. þegar eignir eru lægri en verðmæti réttinda og hver meðal aukning og skerðing er. Annars vegar þegar leiðrétt er að fullu – þ.e. sjóðurinn núllstilltur – og hins vegar þegar leiðrétt er þannig að leyfður er 5% munur á eignum og skuldbindingum.

	Fjöldi breytinga	Fjöldi aukninga	Fjöldi skerðinga	Fjöldi ára undir núlli	Meðal aukning	Meðal skerðing
Full leiðrétting	9,1	4,6	4,5	16,5	14,6%	-13,4%
+/-5% leiðrétting	8,4	4,8	3,6	21	5,3%	-9,2%

Kostir

- Losnum við galla aðlagana sem framkvæmdar eru í stórum skrefum
- „Gagnsætt“ og skiljanlegra kerfi – ekki gefnar óraunhæfar væntingar um eðli réttinda
- Gefur færi á að tryggja betur stöðugleika fyrir lífeyrisþega
- Eftir því sem nær dregur töku lífeyris minnkar óvissa um hver lífeyrir verður
- Engar „millifærslur“ verða þá milli sjóðfélaga þar sem eignir og réttindi standast alltaf á

Hver er munurinn á réttindaávinnslu í núverandi og nýju kerfi?

Núverandi kerfi:

- Réttindi samkvæmt reiknireglu með aðlögun að eignum ef of mikill munur verður á verðmæti eigna og réttinda

Nýtt kerfi:

- Réttindi á hverjum tíma eru miðuð við ávöxtun eigna. Aldrei er mismunur á eignum og skuldbindingum

3,5% reglan

- 3,5% reglan ekki lengur við lýði, með sama hætti og áður
- Minni lýkur að hún hafi óæskileg áhrif á markaði
- Getur áfram verið hluti markmiðssetningar
- Fast markmið getur veitt fjárfestingarstrafseminni aðhald
- Fast markmið, án tillits til umhverfis, getur aukið áhættu

Hvað um eldri réttindi?

- Þessi breyting hefur ekki áhrif á eldri réttindi
- Réttindi munu ávinnast skv. nýrri eignavísitölu – þ.e. miðað við ávöxtun sjóðsins frá þeim tíma sem nýja kerfið tekur gildi
- Ávöxtun í framtíðinni mun þó alltaf hafa áhrif á eldri réttindi sama hvert réttindaávinnslukerfið er

Uppsetning á nýju réttindakerfi

- Aukið gagnsæi :
  - » Áhrif ávöxtunar hvers árs sýnileg
  - » Auðveldara að sýna í hvað iðgjald sjóðfélaga fer
  - » Einföld breyting á hugbúnaði
- Samtryggingareinkennum kerfisins haldið (CDC)
  - » Allt iðgjaldið fer í tryggingar
  - » Ævilangur lífeyrir
  - » Áfallatryggingar
  - » Hollenska kerfið að stærstum hluta CDC – Bretar að taka upp CDC
- Sérstaklega þarf að ákveða hvernig farið er með örorkulífeyri
  - » Ávinnsla í samræmi við eignavísitölu
  - » Framreikningur með töflu
  - » Á að ákvarða skiptingu iðgjalds fyrirfram?

Hvernig á að ráðstafa iðgjaldinu?

- Ekki fyrirfram skilgreint hvernig skipta á iðgjaldinu milli eftirlauna og áfallatrygginga (örorku-, maka- og barnalífeyris)
- Aukning í öðrum hvorum floknum hefur sjálfkrafa áhrif á hinn ef skipting er ekki ákveðin fyrirfram
- Eftirlaunaréttindi eiga að vera í forgangi miðað við samþykktir
- Með skiptingu er kostnaðurinn sýnilegri – hægt að gera með deildskiptingu sjóðsins eða ákveðnum kostnaðarskiptareglum.
- Ef breyta á skiptingu iðgjaldsins þarf að taka um það ákvörðun

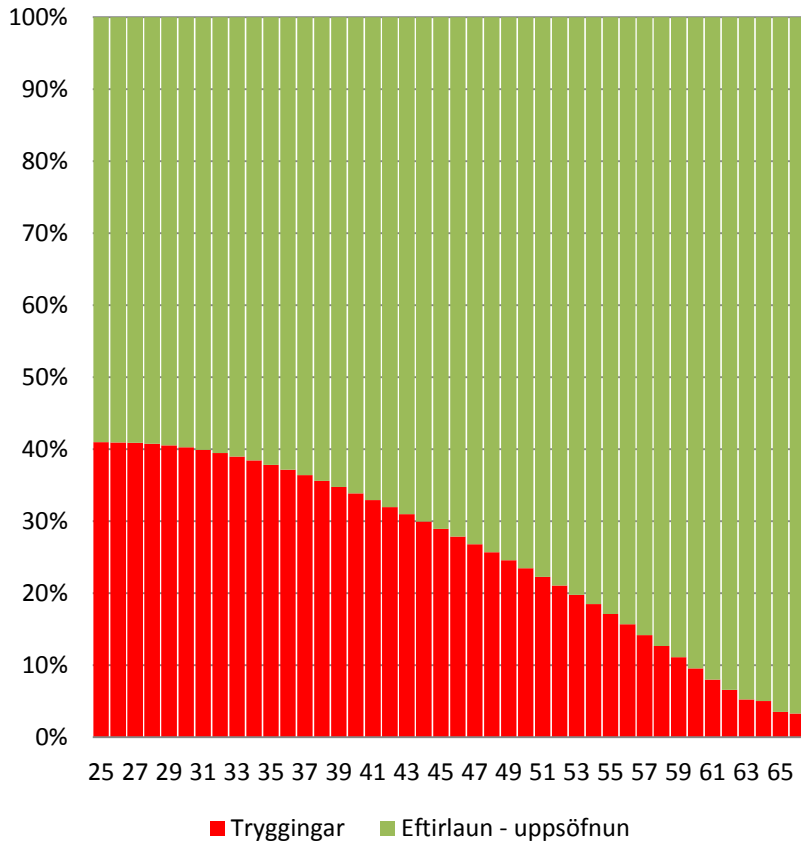
Í hvað fer iðgjaldið?

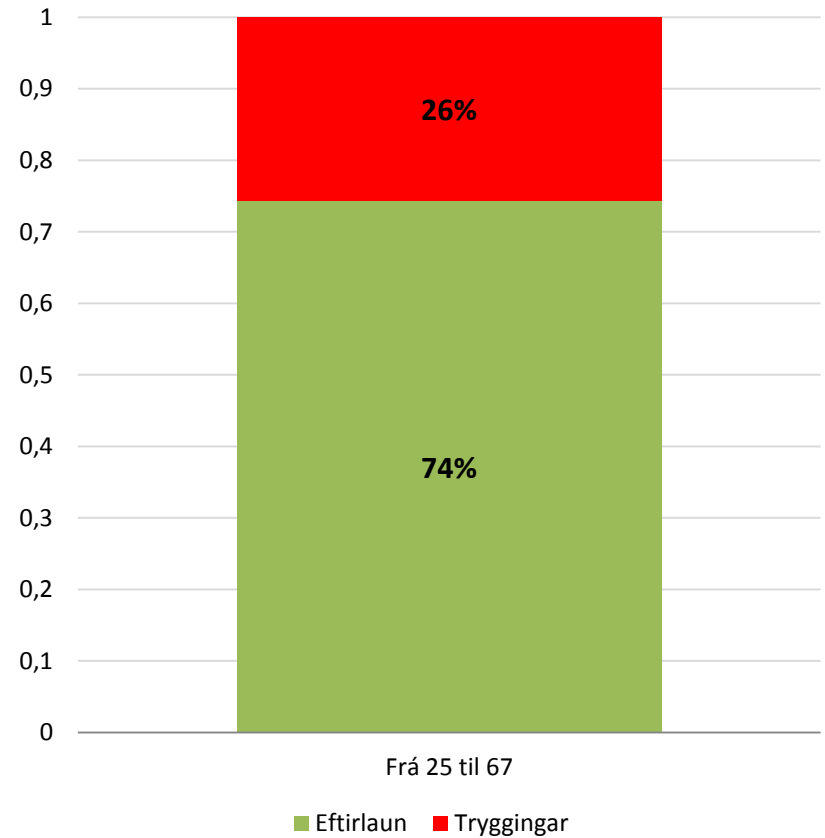
- Hjá tryggingasjóði og allt iðgjaldið fer í tryggingar
- Við 20 ára aldur fer um 40% af iðgjaldinu í áfallatryggingar þ.e. tryggingar fyrir örorku- og makamissi. Þetta smálækkar þegar líður á starfsævina. Yfir starfsævina í heild fer 75% í eftirlaun
- Um 5% af iðgjaldinu til ellilífeyris fer í að tryggja ellilífeyri öryrkja (vegna framreiknings) - á móti því kemur 7% viðbót frá látnum sjóðfélögum
- Af þeim hluta iðgjaldsins sem fer í áfallatryggingar, fer 70% í örorkulífeyri, 25% í makalífeyri og 5% í barnalífeyri

Hvert fer iðgjaldið

Skipting iðgjalds eftir á mismunandi aldri

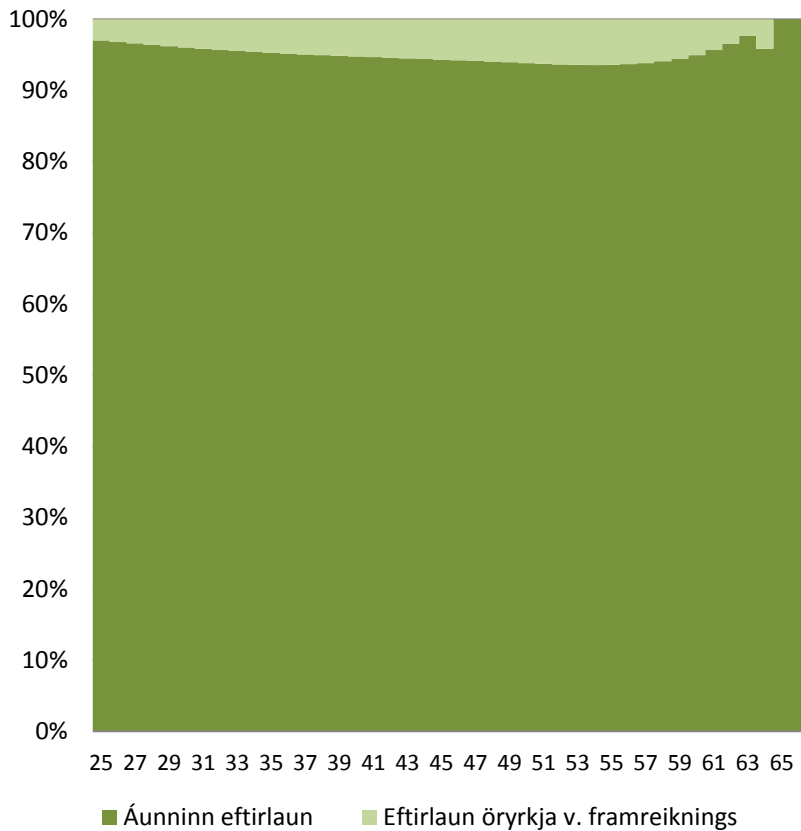

Skipting iðgjalds á starfsævinni

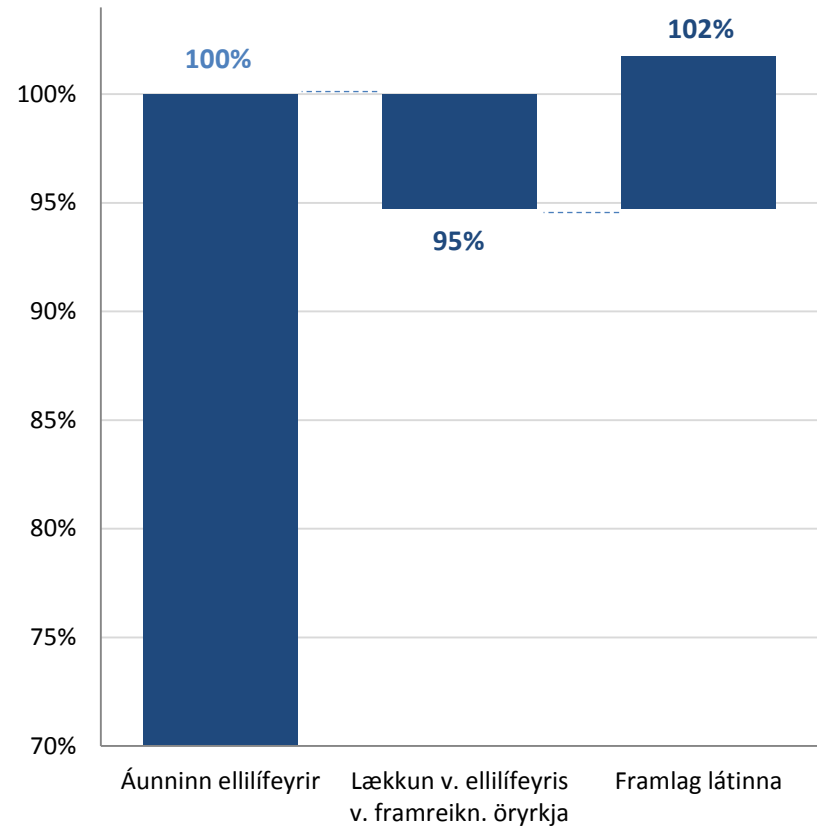

Iðgjöld í ellilífeyri

Skipting iðgjalds vegna ellilífeyris

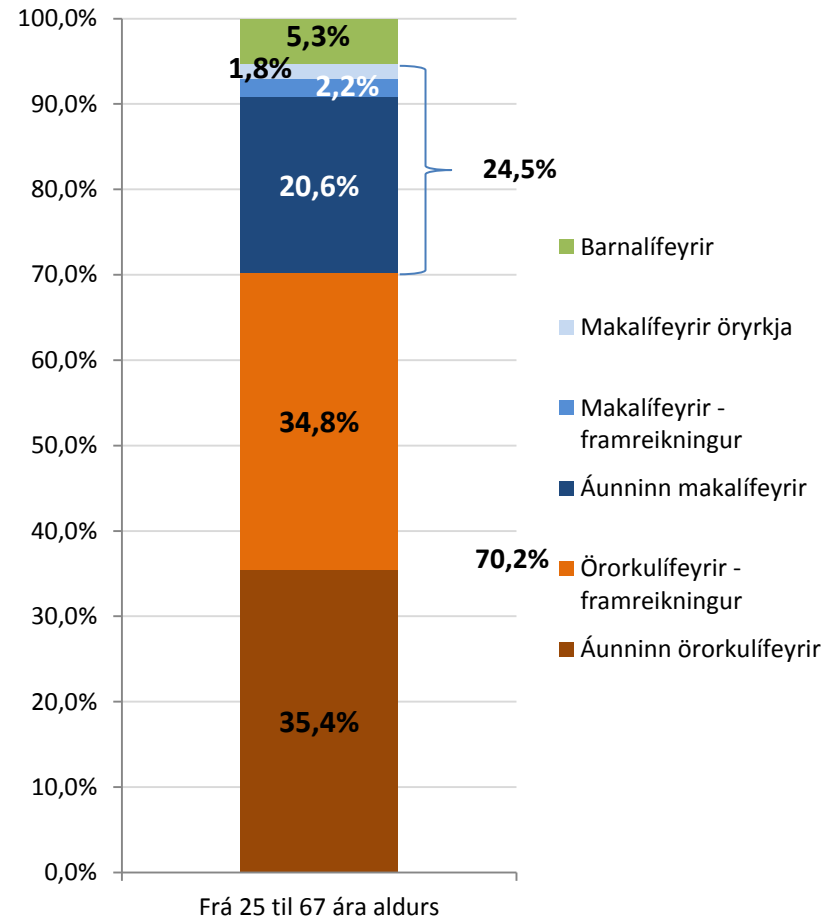
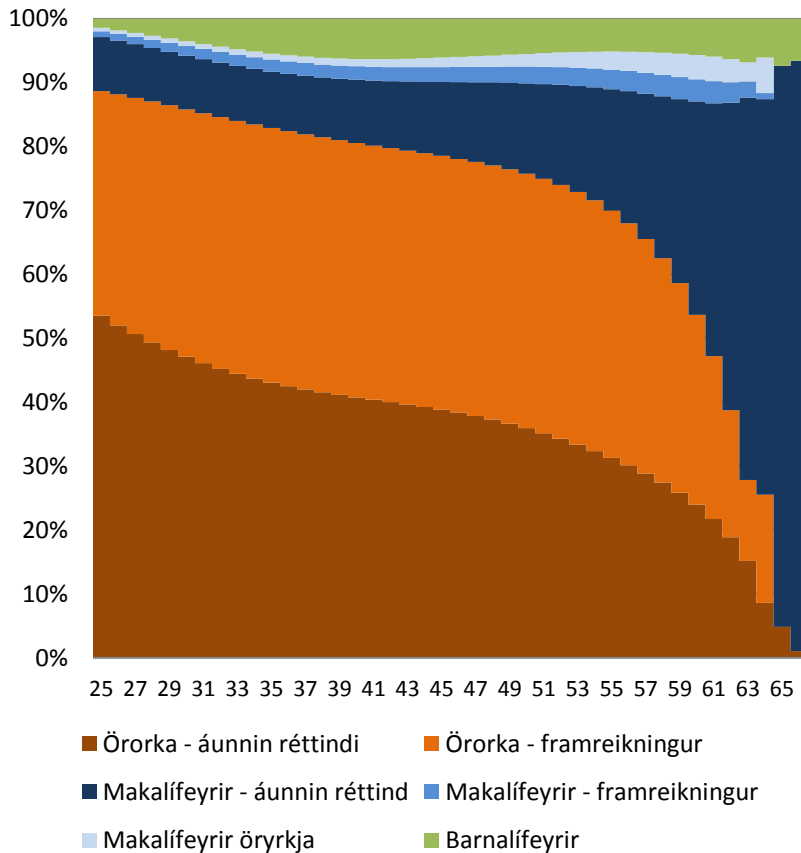

Myndun ellilífeyrisréttinda

Iðgjöld í áfallalífeyri

Skipting á tryggingar hluta iðgjalds eftir aldri

Yfirlit sjóðfélaga -26 ára

Uppsöfnun frá fyrra ári				279.226
Iðgjald		480.000		
Áfallatryggingar		-206.400		
Til söfnunar				273.600
Vextir ársins				14.248
Uppsöfnun				567.074
Mán. lífeyrir m,v vexti fram að töku lífeyris og óbreytt iðgjald				
	2,50%		150.230	
	3,50%		203.528	
	4,50%		256.003	

Yfirlit sjóðfélaga -61 árs

Uppsöfnun frá fyrra ári				20.585.822
Iðgjald		480.000		
Áfallatryggingar		-57.600		
Til söfnunar				422.400
Vextir ársins				634.591
Uppsöfnun				21.642.814
Mán. lífeyrir m,v vexti fram að töku lífeyris og óbreytt iðgjald				
2,50%		194.919		
3,50%		203.528		
4,50%		212.471		

Yfirlit til sjóðfélaga

Jón Jónsson
Séttvallagata 1
611 Grímsey

kt. 888888-8888

Ágæti sjóðfélagi

Á þessu yfirliti er að finna upplýsingar um réttindi þín í Stapa lífeyrissjóði:

1. Yfirlit um greidd iðgjöld:

IÐGJALDASAGA (tímabil 2012-01 - 2012-09):

Ár	Sjóður	Launagreiðandi	Iðgjöld	Mótf. &fl	Greitt	JFMAMJJÁSOND
2012	L500	XXXX hf.	91.296	182.592	273.888	FMAMJJ
2012	L500	YYYY ehf.	18.251	27.377	45.628	JF
Samtals			109.537	209.969	319.506	

IÐGJÖLD (tímabil 2012-01 - 2012-09):

Launagreiðandi	Sj. deild	Tímabil	Iðgjöld	Mótf. &fl	S	B	Fj. d
XXXXXXXX-XXXX YYYY ehf.	L500	01-01'2012	9.500	14.250			f
999999-9999 XXXX ehf.	L500	02-02'2012	14.390	28.780			f
XXXXXXXX-XXXX YYYY ehf.	L500	02-02'2012	8.751	13.127			f
999999-9999 XXXX ehf.	L500	03-03'2012	20.122	40.244			f
Samtals			109.537	209.969			

2. Hlutdeild í Ávinnsludeild Stapa lífeyrissjóð og áætlaður lífeyrir:

Hlutdeild í sjóði ávinnsludeildar 01.01.2012	12.391.412
Hluti iðgjalds í ávinnsludeild	207.679
Breytingar vegna tryggingafræðilegs uppgjörs	47.891
Ávöxtun tímabils	743.485
Hlutdeild í Ávinnsludeild í lok tímabils	<u>13.390.467</u>

Áætluð eftirlaun frá 67 ára aldri til æviloka kr. 218.412.

Áætlaður lífeyrir er miðaður við að sjóðurinn nái 3,5% raunávöxtun. Verði ávöxtun sjóðsins minni eða meiri breytist lífeyririnn í hlutfalli við það.

3. Réttindi í Tryggingadeild Stapa lífeyrissjóðs - áfallatrygging:

Við starfsorkumissi eða fráfall geta sjóðfélagar og aðstandendur þeirra átt rétt á lífeyri frá sjóðnum. Hluti iðgjalds fer til að tryggja þessi réttindi. Hér fyrir neðan eru upplýsingar um hluta iðgjalds sem greitt er fyrir áfallatryggingu og áætlaðan lífeyri. Hafa þeir í huga að lífeyrisfjárhæðir hér fyrir neðan eru byggja á áætlun, en eru ekki nákvæmur útreikningur. Ýmislegt getur haft áhrif á endanlegan lífeyri og eru sjóðfélagar beðnir að kynna sér þau ákæði sem gilda um þessa tryggingu í samþykktum sjóðsins.

Iðgjald vegna áfallatryggingar á tímabilinu: 111.827

Örorkulífeyrir til 67 ára aldurs	Áunnin réttindi	Framreikningur	Heildarréttindi
Makalífeyrir - Tímabundinn	116.397	110.324	226.721
Barnalífeyrir greiddur með börnum undir 18 ára aldri	58.199	55.162	113.361
			15.555

Rétt til örorkulífeyri geta menn óglast ef starfsorka skerðist 50% eða meira og hefur staðið í 6 mánuði eða lengur og að sjóðfélagi hafi orðið fyrir tekjutapi. Makalífeyrir er greiddur til eftirlifandi maka við fráfall og barnalífeyrir til barna yngri en 18 ára ef sjóðfélagi fellur frá eða verður óyrki. Réttur til framreiknings stofnast ef sjóðfélagi hefur greidd ákveðna lágmarksfjárhæð til sjóðsins í þrjú af síðustu fjórum árum og í 6 mánuði af síðustu 12.